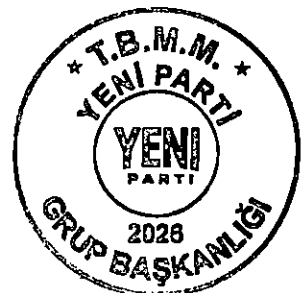

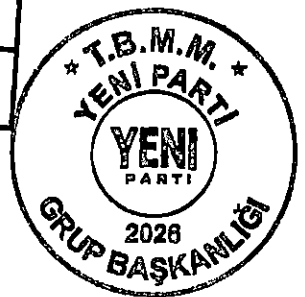
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülen hac organizasyonlarında ücretlerin belirlenme yönteminin; 2027 yılı hac ücretlerinin Amerikan Doları üzerinden tahsil edilmesine ilişkin uygulamanın mali ve idari gerekçelerinin; hac hizmetlerinin gerçek maliyetlerinin, hizmet alımları ile sözleşme ve satın alma süreçlerinin, döviz kuru riskinin hacı adayları üzerindeki etkilerinin, tahsil edilen bedellerin kullanım ve değerlendirilme biçiminin, organizasyonun gelir-gider yapısının, denetim ve şeffaflık mekanizmalarının ve hac ibadetinin özellikle dar ve sabit gelirli vatandaşlarımız açısından erişilebilirliğinin tüm yönleriyle araştırılması, ortaya çıkabilecek diğer sorunların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca işleme alınarak; Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 10.09.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Utku Götürer	Eskişehir	U. Götürer
Serdar ALPACI	Denizli	S. Alpaci
Suati Özağdas	İstanbul	S. Özağdas
Talat Dincer	Mersin	T. Dincer
Süleyman Bulbul	Aydın	S. Bulbul
112 AS KARNESU	Sivrihisar	112 AS KARNESU
Aliye Timisi Ersever	Ankara	A. Timisi Ersever
ERDOĞAN AYTEKİN	Balıkesir	E. Aytekin
M. Solih Uzun	İzmir	M. Uzun
Yakup Taşkın	İzmir	Y. Taşkın
Seyit Torun	Ordu	S. Torun
Ayhan BAKUR	Samsun	A. Bakur
Servet Mullaoglu	Harik	S. Mullaoglu
Av. Dr. M. Şen	Kocaeli	M. Şen
Neil GÜLER	Kocaeli	N. Güler
Zeynep F. M. B. E.	İstanbul	Z. F. M. B. E.
Hakan ÖZTÜRK	Bursa	H. Öztürk
Uğur Boyraktutan	Artvin	U. Boyraktutan
Ömit Özlale	İzmir	Ö. Özlale

GEREKÇE

Hac, İslam dininin temel ibadetlerinden biridir. Bu nedenle devlet eliyle yürütülen hac organizasyonlarında esas olan kâr amacı değil; vatandaşların ibadetlerini güvenli, düzenli, adil, şeffaf ve mümkün olan en uygun maliyetle yerine getirebilmelerinin sağlanmasıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığının yayımladığı 2027 Yılı Hac Bilgilendirme Broşürü'nde hac ücretlerinin Amerikan Doları üzerinden tahsil edileceği belirtilmiş; normal konaklama için üç kişilik odada kişi başı 8.800 ABD Doları, iki kişilik odada 9.200 ABD Doları; yakın mesafe konaklama seçeneklerinde ise 14.000 ABD Dolarından başlayarak 24.500 ABD Dolarına kadar ulaşan bedeller açıklanmıştır.

Vatandaşlarımızın ücret, maaş ve emekli aylıklarının Türk Lirası üzerinden ödendiği bir ekonomik düzende, Cumhurbaşkanlığına bağlı Diyanet İşleri Başkanlığının hac organizasyonu bedellerini Amerikan Doları üzerinden tahsil etmesi, fiyatlandırmanın hangi mali ve idari gerekçelere dayandığı konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Hac hizmetlerinin önemli bölümünün Suudi Arabistan'da gerçekleştirilmesi karşısında ücretlerin neden Türk Lirası veya Suudi Arabistan Riyali yerine Amerikan Doları üzerinden belirlendiğinin; bu tercihin hangi maliyet hesabına, sözleşme yapısına ve ekonomik değerlendirmeye dayandığının ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Ücretlerin döviz üzerinden belirlenmesi aynı zamanda kur hareketlerinin mali sonucunu doğrudan hacı adayına yansıtabilmektedir. Ücretin ilan edildiği tarih ile ödemenin gerçekleştirildiği tarih arasında Türk Lirasının Amerikan Doları karşısında değer kaybetmesi halinde vatandaşın ödemek zorunda kalacağı Türk Lirası tutarı artmaktadır. Bu nedenle kur riskinin hangi gerekçeyle ve ne ölçüde vatandaşa bırakıldığı araştırılmalıdır.

Hac ücretlerinin hangi gerçek maliyet unsurlarından oluştuğu da açıklığa kavuşturulmalıdır. Uçuş, Mekke ve Medine konaklaması, yemek, şehir içi ulaşım, Arafat, Mina ve Müzdelife hizmetleri, sağlık, personel, rehberlik, vize, sigorta ve diğer organizasyon giderlerinin kişi başına maliyetinin ne olduğu; farklı konaklama seçeneklerinde ortaya çıkan yüksek fiyat farklarının gerçek hizmet ve maliyet farklarıyla uyumlu olup olmadığı incelenmelidir.

Suudi Arabistan'daki oteller, ulaşım ve yemek şirketleri, hava yolu işletmeleri ve diğer hizmet sağlayıcılarıyla yapılan sözleşmelerin hangi yöntemlerle gerçekleştirildiği, bedellerin hangi para birimi üzerinden belirlendiği, hizmet sağlayıcıların hangi kriterlerle seçildiği ve satın alma süreçlerinde rekabet, kamu yararı ve mali etkinlik ilkelerinin gözetilip gözetilmediği de Meclis denetiminin konusu olmalıdır.

Hacı adaylarından tahsil edilen yüksek tutarlı dövizlerin tahsil tarihi ile harcama tarihi arasında nerede ve hangi şartlarla değerlendirildiği; bu kaynaklardan faiz, nema, kur farkı veya başka bir mali gelir doğup doğmadığı; gelir fazlası oluşması halinde bu tutarların hangi amaçlarla kullanıldığı ve organizasyonun yıllık gelir-gider dengesinin nasıl oluştuğu da açıklığa kavuşturulması gereken hususlar arasındadır.

Ayrıca son yıllarda hac ücretlerinin hangi para birimleri üzerinden tahsil edildiğinin, fiyatlandırma politikasındaki değişikliklerin nedenlerinin, kesin kayıt hakkı kazanmasına rağmen ekonomik nedenlerle hacca gidemeyen vatandaşların sayısının ve mevcut

politikasının emekliler, asgari ücretliler ve diğer dar gelirli kesimlerin hac ibadetine erişimi üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan sosyal hukuk devleti ilkesi ile kamu yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu yararı esasları birlikte değerlendirildiğinde; böylesine büyük ekonomik hacme sahip bir organizasyonda vatandaşlardan tahsil edilen bedellerin hangi maliyetlere dayandığının ve kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığının denetlenebilir olması zorunludur.

Hac organizasyonunun Sayıştay ve diğer denetim mekanizmaları karşısındaki durumunun, mevcut denetimlerin kapsam ve etkinliğinin, denetim sonuçlarının kamuoyuna ne ölçüde yansıtıldığının ve gelir-gider bilgilerinin düzenli ve anlaşılabilir biçimde açıklanmasının önünde herhangi bir engel bulunup bulunmadığının da araştırılması gerekmektedir.

Milletin geliri Türk Lirası iken hac ücretinin Amerikan Doları üzerinden belirlenmesinin gerekçesi izaha muhtaçtır. Devletin görevi vatandaşın ibadetini ağırlaştıracak ilave mali belirsizlikler üretmek değil; kamu yararı, hakkaniyet ve sosyal devlet ilkeleri çerçevesinde ibadete erişimin önündeki engelleri azaltmaktır.

Bu nedenlerle; 2027 yılı hac ücretlerinin belirlenme ve tahsil yönteminin, hac organizasyonlarının gerçek maliyet ve gelir yapısının, sözleşme ve hizmet alım süreçlerinin, tahsil edilen kaynakların kullanım ve değerlendirilme biçiminin, kur riskinin vatandaşlara etkisinin, denetim ve şeffaflık mekanizmalarının, hac ibadetine erişimde ortaya çıkan ekonomik engellerin ve araştırma sırasında konuyla bağlantılı olarak ortaya çıkabilecek diğer hukuki, idari, mali ve kurumsal hususların bütün yönleriyle incelenmesi, sorumluluk ve eksikliklerin tespit edilmesi ve kalıcı çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması zorunlu hale gelmiştir.

